

08.01.2025

KURUL KARARI

Toplantı Tarihi/Sayısı : 06.11.2024/236
Karar Numarası : 2024/1150

Başvuran : Resen İnceleme
Mağdur : A.M.D.
Adres : -
Muhatap : İnönü Üniversitesi Rektörlüğü
Adres : -

I. RESEN İNCELEME KONUSU

1. Resen inceleme; 6 Şubat depremlerinin ardından eğitimin uygun coğrafi koşullarda verilmesi veya bu mümkün olmadığında uzaktan erişim yöntemlerinin kullanılması gerekirken, İnönü Üniversitesinin pedagojik formasyon eğitimi derslerini yüz yüze yapma kararı nedeniyle eğitim hakkının ihlal edildiği iddialarına ilişkindir.

II. RESEN İNCELEME SÜRECİ

2. A.M.D.'nin dilekçesinde; 2023-2024 güz döneminde İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesinin pedagojik formasyon eğitimi derslerini hafta sonu ve yüz yüze yapma kararı aldığı, bu derslerin örgün eğitime devam edenlere çevrimiçi ve mezun öğrencilere ise yüz yüze verildiği ve yaşanan deprem felaketinin ardından Malatya'da barınma imkanları olduğundan bazı öğrencilerin eğitime erişiminin engellediği öne sürülmüştür.

3. 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinde, insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır. Anılan Kanun'da cinsiyet, ırk, renk, dil, din, inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hal, sağlık durumu, engellilik ve yaş

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

temellerine dayalı ayrımcılığın yasak olduğu düzenlenmiştir. Söz konusu temeller dışında bir temele dayanılarak veya herhangi bir temele dayanılmaksızın ayrımcılık iddiasında bulunulan haller Kanun kapsamı dışında kalmaktadır. A.M.D.'nin dilekçesinde yer alan ayrımcılık yasağının ihlal edildiğine dair iddiasının, 6701 sayılı Kanun'da belirtilen ayrımcılık temellerinden birine dayandırılmadığı anlaşıldığından ayrımcılık yasağına ilişkin kısmın kabul edilmez olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

4. A.M.D.'nin dilekçesinde yer alan eğitime erişimin engellendiği iddiasının ise, 6701 sayılı Kanun'da düzenlenen Kurumun "*insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*" görevi kapsamında, eğitim hakkına bağlantılı olarak resen incelenmesi hususu Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulu'na sunulmuştur. 26/12/2023 tarihli ve 2023/1064 sayılı Kurul Kararı ile bahsi geçen olay hakkında eğitim hakkı bağlamında resen inceleme başlatılmasına karar verilmiştir.

A. İhlal İddiasında Bulunan A.M.D.'nin Açıklamaları

5. A.M.D.'nin dilekçelerinde özetle;

a. İstanbul ilinde Başakşehir İlçe Sağlık Müdürlüğünde fizyoterapist olarak görev yaptığı ve İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yaşlı Bakım Hizmetleri alanında pedagojik formasyon eğitimi aldığı, bu eğitimin sonunda verilecek sertifikanın kendisine öğretmen olarak atanma hakkı sağlayacağı,

b. 6 Şubat depremlerinden sonra Yüksek Öğretim Kurumunun(YÖK) kararına istinaden Malatya, Kahramanmaraş ve Hatay illerinde bulunan üniversitelerde uzaktan eğitim verileceği kanaati ile pedagojik formasyon eğitimi almak için İnönü Üniversitesine başvuru yaptığı ve aynı dönemde farklı üniversitelere başvurmasına rağmen İnönü Üniversitesi dışındaki üniversitelerde kayıt hakkı kazanamadığı,

c. Muhatap Üniversite tarafından pedagojik formasyon derslerinin örgün eğitime devam edenlere çevrimiçi, mezun öğrencilere ise yüz yüze verildiği,

ç. İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesinin mezun öğrenciler için pedagojik formasyon eğitimi derslerinin hafta sonu ve yüz yüze yapılması kararı alması nedeniyle yaklaşık 600 mezun öğrencinin mağduriyet yaşadığı, bu durumu Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi (CİMER) üzerinden muhabata bildirdikleri, muhabatın pedagojik formasyon eğitiminin yüz yüze yapılması kararının Senato tarafından alındığı bilgisinin kendilerine iletildiği,

d. Deprem felaketi sebebiyle Malatya'da barınma ihtiyacını karşılayan çoğu mekanın yıkıldığı, az sayıda kalanların da uzun süreli ikamet ihtiyacı olanlara verildiği, otel ve misafirhane hizmetlerinde

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA
Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899
e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

Kurul İşleri ve Kararlar Birimi
Ayrıntılı Bilgi İçin:
Telefon No:

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

aksaklık yaşandığı, bu dönemde misafirhanelerin kendi personelini barındırmaları nedeniyle dışarıdan misafir kabul etmediği, açıklanan olgularla muhatap Üniversitenin anılan kararı birleştğinde öğrencilerin eğitime erişimlerinin mümkün olmadığı,

e. 6 Şubat depremlerinden sonra bölgede artçı depremlerin devam ettiği, her seferinde korkuyla eğitimini tamamlamak üzere Malatya'ya uçakla gitmek zorunda kaldığı, bu dönemde yüz yüze eğitim kararı nedeniyle mağdur olan öğrencilerin camilerde ve arabalarda sabahladığına yönelik haberlerin basında yer bulduğu,

f. Depremin yoğun etkilerinin sürdüğü bir ortamda şehre gidip gelerek eğitimini tamamlamaya çalıştığı, Üniversite tarafından eğitiminin ikinci döneminde devamsızlık nedeniyle toplam üç dersten bırakıldığı, bu nedenle eğitimini tamamlayamadığı ve formasyon sertifikasını alamadığı,

g. İnönü Üniversitesinin “pedagojik formasyon eğitimi derslerinin hafta sonu ve yüz yüze yapılması kararı” nedeniyle eğitim hakkının ihlal edildiği, bununla birlikte örgün ve mezun öğrenciler açısından pedagojik formasyon eğitiminden yararlanılması bakımından farklı uygulama öngörüldüğünden eşitlik ilkesine de aykırı davranıldığı öne sürülmüştür.

B. Muhatap İnönü Üniversitesi Rektörlüğünün Açıklamaları

6. Resen inceleme kapsamında 23/1/2024 tarihli ve ... sayılı resmi yazımızla muhataptan yazılı görüşü talep edilmiştir. Muhatabın 13/02/2024 tarihli ve ... sayılı cevabi yazısında; “Üniversitemiz, Pedagojik Formasyon Eğitim Programına öğrenci alım ilanında belirtildiği gibi derslerin işleniş usul ve esaslarının uygulanması işleniş açısından kurumsal ilkelere uygun bir şekilde yapılmıştır” ifadesinin dışında başka bir açıklama bulunmamaktadır.

7. Bunun üzerine muhatabın yazılı görüşü inceleme açısından yeterli bulunmadığından 19/2/2024 tarihli ve ... sayılı yazımızla muhataptan ek bilgi ve belge talep edilmiştir. Bu kapsamda; A.M.D.’nin CİMER şikayeti dahil olmak üzere Üniversite ile yapılan yazışma ve taleplere ilişkin belgeler, pedagojik formasyon eğitim programına öğrenci alım ilanının bir sureti, inceleme konusu Senato Kararı, örgün ve mezun öğrenciler arasında formasyon eğitiminden faydalanma noktasında farklı uygulama öngörülmesinin sebebi hakkında muhatabın açıklamaları ve belgeleri talep edilmiştir. Ek bilgi ve belge talepli yazımıza muhatabın süresi içinde cevap vermediği anlaşıldığından muhataba 11/3/2024 tarihli ve ... sayılı birinci tekit yazısı ve 18/4/2024 tarihli ve ... sayılı ikinci tekit yazısı gönderilmiştir. Ancak muhatap tekit yazılarına cevap vermemiş, bu nedenle resen inceleme dosyası eldeki bilgi ve

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

belgelerle tekemmül ettirilmiştir.

C. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığının Açıklamaları

8. YÖK'ten alınan yazılı görüşte özetle;

a. 6/2/2023 tarihinde Kahramanmaraş merkezli meydana gelen depremler nedeniyle Adıyaman, Hatay, Kahramanmaraş ve Malatya illerinde bulunan üniversitelere ait binaların depremden etkilenme durumları ve öğrencilerin barınma olanakları göz önünde bulundurularak eğitim öğretim süreçlerinin 5/9/2023 tarihli Yükseköğretim Yürütme Kurulu toplantısında görüşüldüğü ve Adıyaman, Hatay, Kahramanmaraş ve Malatya illerindeki üniversitelerde 2023-2024 eğitim ve öğretim yılına mahsus olmak üzere; söz konusu illerdeki üniversitelerin mevcut fiziksel durumları, şehirdeki barınma imkanları vs. gibi etkenleri göz önünde tutarak; a- Fakülte ve yüksekokulları bünyesindeki ön lisans ve lisans programlarında hangi program ve sınıflarda yüz yüze, hangi program ve sınıflarda ise uzaktan öğretim yapılacağı, b- Enstitüler bünyesindeki lisansüstü programlarda anabilim dalı/program bazında yüz yüze ve/veya uzaktan öğretim yapılması konusunun üniversite senatolarınca karara bağlanmasının uygun görüldüğünün yazı ile üniversite rektörlüklerine bildirildiği,

b. 2023-2024 eğitim ve öğretim yılı için açılacak olan Pedagojik Formasyon Eğitimi Sertifika Programı derslerinin uzaktan öğretim yöntemi ile verilir verilemeyeceği hususundaki bilgi taleplerinin 1/11/2023 tarihli Yükseköğretim Yürütme Kurulu toplantısında incelendiği ve üniversite senatolarının uygun görmesi halinde Pedagojik Formasyon Eğitimi Sertifika Programı toplam Avrupa Kredi Transfer Sistemi (AKTS) kredilerinin en fazla %30'unu geçmemek üzere (özel öğretim yöntemleri ve öğretmenlik uygulaması gibi uygulamalı dersler hariç) mevcut mevzuatta yer alan ilgili hükümler çerçevesinde derslerin uzaktan öğretim yolu ile verilmesinin uygun görüldüğü,

c. Pedagojik formasyon eğitimi sertifika programlarının 29/12/2022 tarihli Yükseköğretim Genel Kurulu toplantısında kabul edilen Mezunlar İçin Pedagojik Formasyon Eğitimi Sertifika Programına İlişkin Çerçeve Usul ve Esaslar uyarınca bünyesinde Eğitim/Eğitim Bilimleri fakülteleri ve Eğitim Bilimleri bölümü bulunan üniversiteler tarafından açıldığı, adayların alanlarında anılan sertifika programlarını açan üniversiteleri değerlendirerek kendi tercih ettikleri yükseköğretim kurumlarına başvuruda buldukları, farklı yükseköğretim kurumlarında açılan alanındaki pedagojik formasyon eğitimi sertifika programlarına da başvuru yapabileceği ifade edilmiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

9. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Eğitim ve öğrenim hakkı ve ödevi" başlıklı 42'nci

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA
Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899
e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

Kurul İşleri ve Kararlar Birimi
Ayrıntılı Bilgi İçin:
Telefon No:

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

maddesine göre “Kimse, eğitim ve öğrenim hakkından yoksun bırakılamaz (...).”

10. 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun "Ana ilkeler" başlıklı 5'inci maddesinde “(d) Eğitim - öğretim plan ve programları, bilimsel ve teknolojik esaslara, ülke ve yöre ihtiyaçlarına göre kısa ve uzun vadeli olarak hazırlanıp sürekli olarak geliştirilir (...) (h)Yükseköğretim kurumlarının geliştirilmesi, verimlerinin artırılması, genişletilmesi ve bütün yurda yaygınlaştırılması amacıyla yönelik olarak yenilerinin açılması, öğretim elemanlarının yurt içinde ve dışında yetiştirilmeleri ve görevlendirilmeleri, üretim - insan gücü eğitim unsurları arasında dengenin sağlanması, yükseköğretime ayrılan kaynakların ve ihtisas gücünün dağılımı, milli eğitim politikası ve kalkınma planları ilke ve hedefleri doğrultusunda ülke, çevre ve uygulama alanı ihtiyaçlarının karşılanması, örgün, yaygın, sürekli ve açık eğitim öğretimi de kapsayacak şekilde planlanır ve gerçekleştirilir” hükümleri bulunmaktadır.

11. 6701 sayılı Kanun'un "Kurumun görevleri" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (f) bendi “İnsan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek” hükmünü içermektedir.

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

12. Eğitim, hem başlı başına ayrı bir insan hakkı hem de diğer insan haklarının gerçekleştirilmesinin ayrılmaz bir parçasıdır. İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi (İHEB) Birleşmiş Milletler (BM) Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Sözleşmesi (ESKHS), Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AİHS) 1 No.lu Ek Protokol ve Gözden Geçirilmiş Avrupa Sosyal Şartı gibi eğitim hakkına ilişkin düzenlemeler ihtiva eden çok sayıda uluslararası sözleşme bu hakkın hangi ilkeler doğrultusunda kullanılacağını somutlaştırmaktadır.

13. Eğitim hakkı, İHEB'in 26'ncı maddesinde şu şekilde düzenlenmiştir:

“1. Her şahsın öğrenim hakkı vardır. Öğrenim hiç olmazsa ilk ve temel safhalarında parasızdır. İlköğretim mecburidir. Teknik ve mesleki öğretimden herkes istifade edebilmelidir. Yükseköğretim, liyakatlerine göre herkese tam eşitlikle açık olmalıdır (...).”

14. ESKHS'nin 3'üncü maddesine göre: “Sözleşme'ye Taraf Devletler, herkesin eğitim görme hakkına sahip olduğunu kabul ederler. Taraf Devletler, eğitimin, insanın kişiliğinin ve onur duygusunun tam olarak gelişmesine yönelik olacağı ve insan hakları ile temel özgürlüklere saygıyı güçlendireceği hususunda mutabıktırlar (...) Taraf Devletler, bu hakkın tam olarak gerçekleştirilmesi amacı ile şu hususları kabul ederler: (...) (c) Yükseköğretimin, özellikle parasız

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

eğitimin tedricen geliştirilmesi yoluyla, kişisel yetenek temelinde herkese eşit derecede açık olması sağlanacaktır (...)

15. AİHS'in 1'inci maddesine göre: *“Yüksek Sözleşmeciler Tarafından kendi yetki alanları içinde bulunan herkesin, bu Sözleşme'nin birinci bölümünde açıklanan hak ve özgürlüklerden yararlanmalarını sağlarlar.”* AİHS 1 No.lu Ek Protokol'ün 2'nci maddesine göre: *“Hiç kimse eğitim hakkından yoksun bırakılamaz”.*

16. Gözden Geçirilmiş Avrupa Sosyal Şartı'nın 10'uncu maddesi şu şekildedir:

“Taraflar, mesleki eğitim hakkının etkili bir biçimde kullanılmasını sağlamak amacıyla; 1- Gerektiğinde, engelliler de dahil olmak üzere herkese, işveren ve çalışanların örgütlerine danışarak teknik ve mesleki eğitim olanağı sağlamak veya bunu teşvik etmek ve salt kişisel yeteneğe dayalı olmak üzere yüksek teknik eğitim ve üniversite öğrenimi görme kolaylıkları sağlamayı; (...) 3- Gerektiğinde; çalışan yetişkinler için yeterli ve kolayca ulaşılabilir eğitim olanakları ile Teknolojik gelişmelerin veya yeni çalıştırma eğilimlerinin sonucu olarak çalışan yetişkinlerin duyduğu yeniden eğitim gereksinimlerini karşılamak için özel kolaylıklar sağlamayı veya bunları teşvik etmeyi (...) taahhüt ederler”.

17. Resen inceleme kapsamında öncelikle pedagojik formasyon eğitimlerinin, eğitim hakkının sınırlarına dahil olup olmadığı değerlendirilmelidir. YÖK'ün kurumsal web sitesinde yer alan bilgilere göre; pedagojik formasyon eğitimi öğretmenlik mesleğine kaynaklık eden lisans programı mezunlarına uzun zamandır verilmekte olan pedagoji ile ilgili kazanımları içeren bir sertifika programıdır. Pedagojik formasyon eğitimi, öğretmenlik için ön şart olmakla birlikte adayların mesleğe atanabilmeleri için alan bilgisi, eğitim bilimleri, genel kültür ve genel yetenek alanlarını içeren Kamu Personeli Seçme Sınavının ilgili puan türünde, alan için belirlenen puana sahip olmaları ve aday öğretmenlik sürecini başarıyla tamamlamaları gerekmektedir. Bu sertifika programı, Talim ve Terbiye Kurulunun 20/2/2014 tarihli ve 09 sayılı kararının ekinde yer alan yükseköğretim programlarından mezun olanlarla yurt dışındaki yükseköğretim kurumlarından mezun olup da adı geçen karar ekindeki programlara denkliği YÖK tarafından onaylanan ve belirlenen şartları taşıyan adaylar için yükseköğretim kurumlarında gerçekleştirilmektedir.

18. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine (AİHM) göre, AİHS 1 No.lu Ek Protokol'ün 2'nci maddesinde yükseköğretimin kapsam dışında tutulduğuna dair bir ibare mevcut olmadığı için eğitim hakkı ilk, orta ve yükseköğretim seviyelerini kapsamaktadır (AİHM, *Leyla Şahin/Türkiye*, B. No:44774/98, 10/11/2005, para.134). AİHS 1 No.lu Ek Protokol'ün 2'inci maddesinin birinci cümlesi, belli bir zamanda mevcut olan eğitim kurumlarına erişim hakkını teminat altına almakta, ancak bu erişim

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA
Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899
e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

Kurul İşleri ve Kararlar Birimi
Ayrıntılı Bilgi İçin:
Telefon No:

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

eğitim hakkının yalnızca bir bölümünü oluşturmakta; eğitim hakkının etkili kılınması için, eğitimi alan bireyin aldığı eğitimden yarar sağlaması, her Devlet'te yürürlükte olan kurallar çerçevesinde tamamladığı eğitimin resmi olarak tanınması imkanına sahip olması gerekmektedir (AİHM, *Belçika Dil Davası*, B. No:1474/62; 1677/62; 1691/62; 1769/63; 1994/63; 2126/64, 23/7/1968, para.3-5).

19. Anayasa Mahkemesi (AYM) kararlarında, eğitim hakkının yükseköğrenim seviyesini de kapsadığını, belli bir zamanda mevcut olan eğitim kurumlarına etkili bir biçimde erişimin sağlanmasını güvence altına aldığını ve kamu otoritelerine bireyin eğitim ve öğrenim almasını engellememe şeklinde bir negatif ödev yüklediğini belirtmektedir (AYM, *İhsan Asutay*, B. No:2012/606, 20/2/2014, para.36; *Mehmet Reşit Arslan ve diğerleri*, B. No:2013/583, 10/12/2014, para.68; *Adem Öğüt ve diğerleri*, B. No:2014/20527, 22/11/2017, para.44). Eğitim hakkının etkili olması için, eğitim alan kişinin aldığı eğitimden menfaat sağlama imkanı bulunmalıdır. Bu imkana sahip olabilmek için, bir ülkede yürürlükte olan kurallara uygun olarak tamamlanan eğitimin o ülkenin resmi makamlarınca tanınması gerekir (AYM, *Rauf Bekiroğlu*, B. No:2014/127, 19/7/2017, para.25).

20. Ulusal düzenlemelerde resmi makamların pedagojik formasyon eğitimini bir gereklilik olarak tanınması ve ilgililerin bu eğitimden menfaat sağlaması nedeniyle ihlal iddiasında bulunan A.M.D. ve diğer öğrencilerin pedagojik formasyon eğitimine erişim taleplerine ilişkin iddialarının eğitim hakkı bağlamında değerlendirilmesi gerekmektedir. Öğretmenlik mesleğine atanmada pedagojik formasyon eğitiminin ön şart olduğu ve bu eğitimin yükseköğretim kurumlarında verildiği hususları ile yukarıda değinilen mahkeme içtihatları bir arada değerlendirildiğinde, pedagojik formasyon eğitiminin eğitim hakkının bir parçası olarak kabul edilmesi gerekir.

21. A.M.D. yazılı görüşünde; Başakşehir İlçe Sağlık Müdürlüğünde fizyoterapist olarak görev yaptığını, 6 Şubat depremlerinden sonra YÖK kararına istinaden Malatya, Kahramanmaraş ve Hatay illerinde bulunan üniversitelerde uzaktan eğitim verileceği kanaatiyle pedagojik formasyon eğitimi almak için İnönü Üniversitesine başvurduğunu ve aynı dönemde farklı üniversitelere başvurmasına rağmen diğer üniversitelerde kayıt hakkı kazanmadığını, İnönü Üniversitesinde eğitime başladığını, dönem başında eğitimlerin yüz yüze yapılması nedeniyle CİMER ve Üniversitenin mail adresi üzerinden toplu olarak eğitimlerin online yapılmasını talep ettiklerini, ancak bu taleplerinin kabul göremediğini ifade etmiştir.

22. Resen inceleme neticesinde, 1/9/2023 tarihinde muhatabın kurumsal web sitesinde pedagojik formasyon başvuruları hakkında ilan metni yayımlandığı ve ilanda "*Pedagojik Formasyon Sertifika Eğitimi Programı derslerinin tamamı İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi dersliklerinde hafta sonu yüz yüze yürütülecek olup devam zorunluluğu teorik dersler için %70, öğretmenlik*

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA
Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899
e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

Kurul İşleri ve Kararlar Birimi
Ayrıntılı Bilgi İçin:
Telefon No:

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

uygulaması dersi (staj) için % 100'dür” şartına yer verildiği anlaşılmıştır. İlanda, başvuru sonuçlarının açıklanacağı tarihin 11/9/2023 tarihi olarak belirlendiği tespit edilmiştir. Bununla birlikte, başvuru sonuçları değerlendirilirken adayların mezuniyet not ortalaması üstünlüğü esas alınarak sıralanacakları ve belirlenen kontenjanlara göre kesin kayıt hakkı kazanan adayların belirleneceği duyurulmuştur.

23. YÖK, muhatabın pedagojik formasyon eğitimi başvurularını almaya ve değerlendirmeye başladığı dönemde, deprem bölgesindeki üniversitelerde uzaktan eğitim yönteminin uygulanabileceğine dair bir karar almıştır. Resen inceleme kapsamında YÖK'ten alınan yazılı görüşte; 7/9/2023 tarihinde Adıyaman, Hatay, Kahramanmaraş ve Malatya illerindeki üniversitelerde 2023-2024 eğitim ve öğretim yılına mahsus olmak üzere; söz konusu illerdeki üniversitelerin mevcut fiziksel durumları, şehirdeki barınma imkanları vs. gibi etkenleri göz önünde tutularak; a) Fakülte ve yüksekokulları bünyesindeki ön lisans ve lisans programlarında hangi program ve sınıflarda yüz yüze, hangi program ve sınıflarda ise uzaktan öğretim yapılacağı, b) Enstitüler bünyesindeki lisansüstü programlarda anabilim dalı/program bazında yüz yüze ve/veya uzaktan öğretim yapılacağı, üniversite senatolarınca karara bağlanması uygun görüldüğü ve bu kararın üniversite rektörlüklerine bildirildiği ifade edilmiştir.

24. YÖK, uzaktan eğitime ilişkin kararını, İnönü Üniversitesinin pedagojik formasyon eğitim programına kayıt hakkı kazanan öğrenciler için belirlediği son kesin kayıt tarihinden önce açıklamıştır. Muhatap, YÖK'ün kararından sonra pedagojik formasyon eğitiminin yüz yüze yapılmasına dair Senato kararı alındığını ifade etmiş, ancak iki kez tekiden talep edilmesine rağmen Senato kararının bir örneğini Kurumumuza göndermemiştir. İnceleme sırasında Senato kararının tarihi belirlenemediği için bu kararın formasyon eğitimi programına kesin kayıt tarihinin son gününden önce mi yoksa sonra mı alındığı netleştirilememiştir. Dahası, muhatap “yüz yüze eğitim şartının devamı ya da revizesi konusunda Senato'nun ne yönde bir karar aldığını kayıt hakkı kazanan öğrencilere bildirip bildirmediğini ya da buna ilişkin bir duyuru yapıp yapmadığını” yazılı görüşünde açıklamamıştır.

25. Bu çerçevede resen incelemenin odak noktasını, pedagojik formasyon eğitimi açısından öğrencilerin mevcut eğitime erişiminin icrai ve ihmali şekilde engellenmesi oluşturmuştur. Eğitime fiziksel erişim bağlamında, eğitimin makul ve uygun coğrafyada verilmesi, bu mümkün olmadığında ise uzaktan eğitim/çevrimiçi eğitim ile eğitimin erişilebilir kılınması gerekmektedir.

26. BM Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Komitesi'nin 13 No.lu Genel Yorumuna göre:

“Her tür düzeyde eğitime dair öngörülen şartların kesin ve gerektiği şekilde uygulanıp uygulanmadığı her ülkenin kendi koşullarına göre değerlendirilecekse de, her tür ve düzey eğitim aşağıda gösterilen birbiriyle bağlantılı ve gerekli niteliklere (mevcudiyet-erişilebilirlik-kabul edilebilirlik-

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA
Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899
e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

Kurul İşleri ve Kararlar Birimi
Ayrıntılı Bilgi İçin:
Telefon No:

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

uyarlanabilirlik) sahip olmalıdır:

a) *Mevcudiyet* - Yeterli sayıda ve işlevsel halde eğitim kurumları ve programları mevcut olmalıdır. İşlevsellik, eğitim kurumları ve programlarının gelişme imkanları da dahil birçok faktöre bağlıdır (...)

b) *Erişilebilirlik* - Bütün eğitim kurumları ve programlar, ayırım gözetilmeksizin herkes için erişilebilir olmalıdır. Erişilebilirliğin ayrımcılık gözetmeme, fiziksel erişilebilirlik ve ekonomik erişilebilirlik olmak üzere üç boyutu vardır. Fiziksel erişilebilirlik, eğitimin fiziksel olarak güvenli şekilde erişilebilir olmasını, makul ve uygun coğrafyada verilmesini veya uzaktan eğitim gibi modern teknolojiler aracılığıyla erişilebilir olmasını gerektirmektedir (...)” (BM Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Komitesi, 13. No.lu Genel Yorum, E/C.12/1999/10, 8/12/1999, para.6).

27. Muhatabın pedagojik formasyon eğitimi derslerini hafta sonu ve yüz yüze yapma kararı, 6 Şubat depremlerinden etkilenen Malatya ilinin ilgili eğitim döneminde makul ve uygun coğrafi konuma sahip olup olmadığı, fiziksel erişilebilirliğin bir unsuru olarak yeterli barınma imkânlarının bulunup bulunmadığı açısından değerlendirilmelidir. 6 Şubat depremlerinden sonra Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı'nın yayımladığı Rapor'da; İnönü Üniversitesinin yıkılan bina sayısı 1, ağır hasarlı bina sayısı 26, orta hasarlı bina sayısı 21, az hasarlı bina sayısı ise 32 olarak tespit edilmiştir. Rapor'un kısa vadeli politika önerileri başlığında ise “deprem bölgesinde ikamet eden ya da buradaki üniversitelerde eğitimlerine devam eden ve çadır kentlerde yaşayan öğrencilerin uzaktan eğitime katılımlarının sağlanmasına yönelik gerekli teknik ve bilişim altyapısı ile gerekli teknolojik donatıların sağlanması” önerisi bulunmaktadır (Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, *2023 Kahramanmaraş ve Hatay Depremleri Raporu*, s. 43-48). Kısa vadeli politika teriminin 1 yıl veya daha kısa bir zaman dilimini kapsadığı dikkate alındığında, muhatabın depremden yaklaşık 7 ay sonra yüz yüze eğitime geçme kararının, Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığının tavsiyeleriyle çeliştiği ifade edilmelidir.

28. Muhatabın pedagojik formasyon eğitimini yüz yüze verme kararı aldığı Eylül 2023 döneminde Malatya ilinin barınma olanakları da ele alınmalıdır. A.M.D. tarafından 6 Şubat tarihinde Malatya'da meydana gelen deprem felaketi sebebiyle barınma ihtiyacını karşılayan çoğu mekanın yıkıldığı, az sayıda kalan yerlerin ise uzun süreli ikamet ihtiyacı olanlara verildiği, birçok otel ve misafirhane hizmetlerinde aksaklık yaşandığı, eğitim döneminin ilk yarısında misafirhanelerin kendi personelini barındırmaları nedeniyle dışarıdan misafir kabul etmediği, bu olgular ile muhatap Üniversitenin anılan kararı bir araya geldiğinde öğrencilerin eğitime erişimlerinin mümkün olmadığı öne sürülmüş ve bunu teyit eden haberler resen inceleme dosyasına sunulmuştur. Basına yansıyan haberlerde; formasyon eğitimi almak için yaklaşık 500 öğrencinin İnönü Üniversitesine başvurduğu,

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA
Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899
e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

Kurul İşleri ve Kararlar Birimi
Ayrıntılı Bilgi İçin:
Telefon No:

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

depremden etkilen illerdeki üniversitelerde YÖK kararına istinaden online ya da hibrit eğitim uygulamalarına geçilmiş iken İnönü Üniversitesinin yüz yüze eğitim yapma konusunda direttiği, bu karar nedeniyle şehir dışından gelen formasyon öğrencilerinin zor durumda kaldığı, depremden sonra üniversite kampüsünde yaşanan hasarlar ve güvenlik endişeleri nedeniyle barınma sorunun ortaya çıktığı, Kredi ve Yurtlar Genel Müdürlüğünün yurtlarında yer olmadığı, formasyon öğrencilerinin hem deprem riskine karşın ağır hasarlı binalarda eğitim aldıkları hem de barınacak yer bulunmadığından hastane ve camilerde kaldıkları, formasyon öğrencilerinin bu zorlu şartlar altında yüz yüze eğitime devam etmelerinin mümkün olmadığı bilgilerinin yer aldığı görülmüştür.

29. Bu açıklamalar ışığında, 6 Şubat depremlerinin sarsıcı etkilerinin devam ettiği ve üniversite yerleşkelerinin önemli derecede hasar aldığı, basına da yansıdığı üzere barınma imkanlarının oldukça kısıtlı olduğu bir dönemde, muhatap tarafından pedagojik formasyon eğitiminin yüz yüze yapılmasına karar verildiği tespit edilmiştir. 2023 Eylül ayı açısından (depremden 7 ay sonra) Malatya ilinin şartları göz önüne alındığında, eğitim programının makul ve uygun coğrafi konuma sahip olmadığı, bu nedenle fiziksel erişilebilirlik şartlarını taşımadığı sonucuna ulaşılmıştır. Fiziksel erişilebilirliğin sınırlı olduğu durumlarda, eğitimin uzaktan eğitim gibi modern teknolojilerle erişilebilir kılınması gerektiğinden, somut dosya bu açıdan da incelenmelidir.

30. Uzaktan öğrenme yöntemleri, afet sonrası dönemde öğrencilerin eğitimlerini sürdürebilmeleri ve okulların işlevlerini devam ettirebilmeleri açısından önemli bir rol oynamaktadır. Bu yöntem yalnızca afetlerin ardından değil, pandemi ve benzeri acil durumlarda da kullanılmaktadır. Eğitim sistemini derinden etkileyen yakın tarihli Covid-19 pandemisi nedeniyle dünyada ve Türkiye'de uzaktan eğitim uygulamaları yaygınlaşmıştır. Türkiye, bu süreçte uzaktan eğitim uygulamalarını hızla hayata geçirerek eğitimde sürekliliği sağlamak için önemli adımlar atmıştır. Bu tecrübeler, 6 Şubat depremlerinden sonra çevrimiçi eğitim yöntemlerinin kullanılması ile eğitime erişimin kolaylaştırılmasına katkı sağlamıştır.

31. YÖK tarafından 6 Şubat depremlerinden sonra yükseköğretim kurumları ile ilgili olarak depremlerin ülke genelindeki etkileri nedeniyle 2022-2023 eğitim ve öğretim yılı bahar döneminin uzaktan öğretim yoluyla tamamlanmasına karar verilmiştir. (TIHEK, *Deprem Sonrası Yaşananlara İlişkin İnsan Hakları ve Ayrımcılık Hukuku Bağlamında İzleme Raporu*, s.33). Muhatap Üniversite, 2022-2023 eğitim ve öğretim yılının bahar dönemini uzaktan eğitimle tamamlamıştır. Bir sonraki dönem olan 2023-2024 güz döneminde, YÖK tarafından 7/9/2023 tarihinde Adıyaman, Hatay, Kahramanmaraş ve Malatya illerindeki üniversitelerde uzaktan eğitim yapılabileceğine dair bir karar alınmasına rağmen, muhatap uzaktan eğitimi sonlandırarak yüz yüze eğitime geçmeye karar vermiştir.

32. Resen incelemede, muhataba benzer şekilde Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA
Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899
e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

Kurul İşleri ve Kararlar Birimi
Ayrıntılı Bilgi İçin:
Telefon No:

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

Eğitim Fakültesinin 17/8/2023 tarihli pedagojik formasyon eğitimi başvuru ilan metninde yüz yüze eğitim şartını duyurulduğu, ancak 25/9/2023 tarihli bir sonraki duyuruda Senato tarafından alınan karar doğrultusunda pedagojik formasyon müfredatında tanımlı derslerin uzaktan verileceğinin açıklandığı tespit edilmiştir. Adıyaman Üniversitesinin de 2023-2024 öğretim yılının bahar döneminde öğretmenlik uygulaması dersi dışında kalan formasyon dersleri ve sınavlarının online yapılacağını duyurduğu anlaşılmıştır. Hatay Mustafa Kemal Üniversitesinin kurumsal web sitesindeki 2023-2024 öğretim yılına ilişkin Senato kararına ilişkin duyuruda ise; *“Yaşanan deprem felaketi tedbirleri kapsamında önlisans, lisans ve lisansüstü düzeydeki tüm programlara ilişkin 2023-2024 eğitim-öğretim yılı eğitim süreci değerlendirilmiş olup; 06 ve 20 Şubat 2023 tarihlerinde ilde meydana gelen depremler sonucu üniversite binalarının depremden etkilenme durumları ve öğrencilerin barınma olanakları göz önünde bulundurularak; (...) öğretmenlik uygulaması dersinin uygulama kısmı hariç olmak üzere, pedagojik formasyon eğitimi derslerinin uzaktan eğitim yöntemleriyle yürütülmesine oybirliği ile karar verildi”* açıklaması bulunmaktadır. Muhatap ise deprem bölgesindeki diğer üniversitelerin aksine pedagojik formasyon eğitimi için uzaktan eğitim yöntemini kullanmaktan imtina etmiş ve eğitim hakkının korunması için kamu ve bireylerin ihtiyaçları ile kaynakları doğrultusunda, zamana ve mekâna göre değişiklik gösterebilecek düzenlemeleri uygulamamıştır.

33. Eğitim hakkına getirilen kısıtlamalar, bu hakkın özünü zedeleyecek ve etkinliğinden yoksun bırakacak düzeyde olmamalıdır. Temel hak ve özgürlüklerin özüne dokunup tümüyle kullanılamaz hale getiren sınırlamalar, demokratik toplum düzeni gerekleriyle uyum içinde sayılamaz (AYM, E.2009/59, K.2011/69, 28/4/2011). Resen inceleme dosyasına sunulan belgelerden, A.M.D.’nin derslere devam şartını sağlayamadığından *“özel öğretim yöntemleri, öğretim teknolojileri ve sınıf yönetimi”* derslerinden kaldığı anlaşılmaktadır. Resen inceleme neticesinde, somut olaya özgü koşullar bir bütün olarak değerlendirildiğinde, yaşanan deprem felaketinin ardından muhatabın yüz yüze eğitim kararı nedeniyle eğitim hakkının özünün zedelendiği ve eğitime erişimde mağduriyet yaşandığı kanaatine ulaşılmıştır.

34. AİHM, eğitim hakkına getirilen sınırlamaların hakkın özüne zarar verecek ve etkililiğini azaltacak genişlikte olmaması gerektiğini, bunun için de sınırlamaların ilgilileri yönünden *“öngörülebilir”* olmasının ve *“meşru bir amacı”* takip etmesinin şart olduğunu vurgulamaktadır. Ancak Mahkeme, Ek Protokol’ün 2’inci maddesi kapsamında Sözleşme’nin 8’inci ila 11’inci maddelerinde olduğu gibi bir meşru amaçlar listesine bağlı kalmamaktadır (AİHM, *Catan ve diğerleri/Moldova ve Rusya* [BD], B. No:43370/04; 8252/05; 18454/06, 19/10/2012, para.140).

35. Eğitim hakkına ilişkin yetkililere tanınan takdir alanı, eğitim kurumlarını düzenleyen kuralların toplumun ihtiyaçları ve kaynakları ile eğitimin farklı düzeylerine özgü nitelikleri açısından zaman ve

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA
Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899
e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

Kurul İşleri ve Kararlar Birimi
Ayrıntılı Bilgi İçin:
Telefon No:

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

mekâna göre değişebilmesinden kaynaklanmaktadır. Yine de, yapılacak düzenlemelerdeki kısıtlamaların kabul edilebilirliği değerlendirilirken, bu kısıtlamaların kişiler açısından öngörülebilir olup olmadığı, meşru bir amaç izlenip izlenmediği ve başvuru ile ulaşılmak istenen amaç arasında makul bir orantılılık ilişkisinin bulunup bulunmadığı dikkate alınmalıdır. Dolayısıyla resen inceleme kapsamında muhatapın deprem bölgesindeki diğer üniversitelerin aksine pedagojik formasyon eğitimi için uzaktan eğitim yöntemini kullanmaktan imtina ederek eğitimin yüz yüze yapılmasına karar vermesinin meşru bir amaç taşıyıp taşımadığı değerlendirilmelidir.

36. Muhatap Üniversite, 6 Şubat depremlerinden sonra 2022-2023 bahar döneminde eğitim ve öğretime uzaktan eğitimle devam etmiştir. 2023-2024 güz dönemine gelindiğinde, muhatap tarafından Malatya ilinin koşulları dikkate alınmadan yüz yüze eğitime geçme kararı verilmiştir. Bir önceki eğitim döneminde uzaktan eğitim yöntemini kullanan muhatapın, depremden yaklaşık 7 ay sonraki yeni eğitim döneminde yüz yüze eğitime geçme kararı almasının temelinde ek mali külfet oluşması ya da teknolojik yetersizlik gibi gerekçelerin bulunamayacağı değerlendirilmektedir. Bununla birlikte muhatap, defeatle talep edilmesine rağmen incelemeye konu olan yüz yüze eğitim kararının meşru bir amaç taşıdığını gösteren açıklama ve belgeleri resen inceleme dosyasına sunmamıştır.

37. Eğitim hakkının ihlali, icrai bir eylemden veya ulusal ve uluslararası hukukun gerektirdiği tedbirlerin alınmaması şeklindeki ihmali bir eylemden kaynaklanabilir. Eğitim hakkına saygı gösterme yükümlülüğü, bu hakkı engelleyen tedbirlere başvurulmamasını; yerine getirme yükümlülüğü ise bireylerin bu haktan faydalanmasına destek olunmasını gerektirmektedir. Resen inceleme neticesinde muhatapın söz konusu yükümlülükleri yerine getirmediği ve eğitime erişimi sağlamak için gerekli tedbirleri almadığı anlaşılmıştır.

38. Tüm bu açıklamalar göz önüne alındığında, 6 Şubat depremlerinin ardından eğitimin uygun coğrafi koşullarda verilmesi, bu mümkün olmadığında ise uzaktan erişim yöntemlerinin kullanılması gerekirken, İnönü Üniversitesinin pedagojik formasyon eğitimi derslerini yüz yüze yapma kararı almasının eğitim hakkının özünü zedelediği ve bu sebeple eğitim hakkının ihlal edildiği kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Resen İncelemede EĞİTİM HAKKININ İHLAL EDİLDİĞİNE,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA
Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899
e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

Kurul İşleri ve Kararlar Birimi
Ayrıntılı Bilgi İçin:
Telefon No:

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

başvurulabileceğine,

6/11/2024 tarihinde İsmail AYZAZ, Muhammet Ecevit CARTİ ve Saffet BALIN'ın karşı oylarıyla, OY ÇOKLUĞUYLA, karar verildi.

e-imzalıdır

Prof. Dr. Muharrem KILIÇ
Başkan

e-imzalıdır

Av. Alişan TİRYAKİ
II. Başkan

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŞ
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

İsmail AYZAZ
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Ünal SADE
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Yunus Emre KARAOSMANOĞLU
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Av. Zennure BER
Kurul Üyesi

Ek: 2024/1150 İnönü Üniversitesi Hakkında Yapılan Resen İnceleme Kurul Kararı İsmail AYZAZ,
Muhammet Ecevit CARTİ ve Saffet BALIN Karşı Oyu (3 Sayfa)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

Kurul İşleri ve Kararlar Birimi

Ayrıntılı Bilgi İçin:

Telefon No:

23.12.2024

KARŞI OY GEREKÇESİ

Karar Adı : İnönü Üniversitesi Hakkında Yapılan Resen İnceleme Kurul Kararı
Karar Numarası : 2024/1150

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın “Eğitim ve öğrenim hakkı ve ödevi” başlıklı 42'nci maddesinin hükmü şöyledir: “(1) Kimse, eğitim ve öğrenim hakkından yoksun bırakılamaz. Öğrenim hakkının kapsamı kanunla tespit edilir ve düzenlenir. (...)” Bu kapsamda eğitim hakkı, Anayasa tarafından doğrudan güvence altına alınmış bir haktır. Ayrıca eğitim, çok özel bir kamu hizmeti olarak sadece doğrudan faydaları olan bir hizmet değil geniş sosyal fonksiyonları da olan bir hizmettir. Demokratik bir toplumda insan haklarının sağlanması ve devamı için eğitim hakkının vazgeçilmez ve temel bir katkısı olduğu da aşikârdır (Anayasa Mahkemesi (AYM), *Mehmet Reşit Arslan ve Diğerleri*, B. No: 2013/583, 10/12/2014, para. 66).

Kurul kararına konu olan resen inceleme; “6 Şubat depremlerinin ardından İnönü Üniversitesinin pedagojik formasyon eğitimi derslerini yüz yüze yapma kararı nedeniyle eğitim hakkının ihlal edildiği iddialarına” ilişkindir.

Anayasa Mahkemesinin yerleşik içtihatlarına göre temel hak ve özgürlüklere yönelik sınırlamaların “belirlilik” ve “öngörülebilirlik” ilkelerine uygun olması gerekmektedir (AYM, E. 2015/41, K. 2017/98, 4/5/2017). Hukuk devletinin temel ilkelerinden biri olan belirlilik ilkesine göre, yasal düzenlemelerin hem kişiler hem de idare yönünden herhangi bir duraksamaya ve kuşkuya yer vermeyecek şekilde açık, net, anlaşılır, uygulanabilir ve nesnel olması, ayrıca kamu otoritelerinin keyfi uygulamalarına karşı koruyucu önlem içermesi gerekir. Belirlilik ilkesi, hukuksal güvenle bağlantılı olup birey; yasadan, belirli bir kesinlik içinde, hangi somut eylem ve olguya hangi hukuksal yaptırımın veya sonucun bağlandığını bilmelidir. Birey ancak bu durumda kendisine düşen yükümlülükleri öngörebilir ve davranışlarını ayarlar. Hukuk güvenliği, normların öngörülebilir olmasını, bireylerin tüm eylem ve işlemlerinde devlete güven duyabilmesini, devletin de yasal düzenlemelerde bu güven duygusunu zedeleyici yöntemlerden kaçınmasını gerekli kılar (AYM, E. 2013/67, K. 2013/164, 26/12/2013). Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) de eğitim hakkına getirilen sınırlamaların ilgililer yönünden öngörülebilir olması gerektiğini vurgulamaktadır (AİHM, *Leyla Şahin/Türkiye*, B. No:44774/98, 10/11/2005, para. 74).

İnönü Üniversitesinin 1/9/2023 tarihinde kurumsal web sitesinde yayımladığı pedagojik formasyon başvuru ilanında başvuru şartları ortaya koyulmuştur. Söz konusu ilanda “Pedagojik Formasyon Sertifika Eğitimi Programı derslerinin tamamı İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi dersliklerinde hafta sonu yüz

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA
Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899
e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

Kurul İşleri ve Kararlar Birimi
Ayrıntılı Bilgi İçin:
Telefon No:

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

yüze yürütülecek olup devam zorunluluğu teorik dersler için %70, öğretmenlik uygulaması dersi (staj) için %100'dür." şartı açıkça yer almıştır. Bu kapsamda muhatap Üniversite, eğitimin yüz yüze yürütüleceğini başvuru ilanında açıkça ilan etmek suretiyle belirlilik ve öngörülebilirlik ilkelerinin gerekliliklerini yerine getirmiştir. Başvuran da Üniversitenin söz konusu ilanında yer alan eğitimin yürütülmesine dair yöntemden haberdar olduğunu ifade etmekte ve ileri tarihlerde online eğitim uygulamasına geçileceğine dair beklentisi ile müracaat ettiğini açıkça belirtmektedir.

Pedagojik Formasyon Eğitimi Sertifika Programları, 29/12/2022 tarihli Yükseköğretim Genel Kurulu toplantısında kabul edilen Mezunlar İçin Pedagojik Formasyon Eğitimi Sertifika Programına İlişkin Çerçeve Usul ve Esaslar uyarınca bünyesinde eğitim/egitim bilimleri fakülteleri ve eğitim bilimleri bölümü bulunan üniversiteler tarafından açılmakta olup adayların alanlarında anılan sertifika programlarını açan üniversiteleri değerlendirerek kendi tercih ettikleri yükseköğretim kurumlarına başvuruda bulunma ve farklı yükseköğretim kurumlarında açılan alanındaki pedagojik formasyon eğitimi sertifika programlarına da başvuru yapabilme imkânı tanımaktadır. Nitekim resen inceleme dosyası kapsamında farklı yükseköğretim kurumlarında açılan pedagojik formasyon programları arasından tercih yapma hakkına sahip olunması rağmen, şartları önceden ilan edilmiş olan İnönü Üniversitesi programı seçilmiştir. Dolayısıyla, tercih aşamasında sunulan bilgiler doğrultusunda bilinçli bir seçim yapılmasına rağmen, sonrasında bu tercihinin sonuçlarına itiraz edilmesi hukuki güvenlik ilkesiyle bağdaşmamaktadır.

Somut olayda, eğitim hakkının ihlal edilip edilmediği ve hakka getirilen sınırlamanın meşru bir amaca hizmet edip etmediği değerlendirilirken, pedagojik formasyon eğitiminin doğası ve içeriği de göz önünde bulundurulmalıdır. Bu eğitim programı, öğretmen adaylarının mesleki becerilerini geliştirmelerini, sınıf yönetimi tekniklerini uygulamalı olarak öğrenmelerini ve öğrenci-öğretmen etkileşimini doğrudan deneyimlemelerini amaçlamaktadır. Özellikle öğretmenlik uygulaması, özel öğretim yöntemleri ve sınıf yönetimi gibi derslerin etkin bir şekilde yürütülebilmesi için yüz yüze eğitimin tercih edilmesi, eğitimin niteliği açısından makul bir gerekliliktir. Bu bağlamda, muhatap Üniversitenin yüz yüze eğitim tercihinin pedagojik gerekçelerle de desteklendiği değerlendirilmektedir.

Son olarak, muhatap Üniversite tarafından alınan yüz yüze eğitim kararının, eğitim hakkının kullanımına ilişkin meşru ve orantılı bir düzenleme olup olmadığı ve bu hakkın özüne herhangi bir müdahale teşkil edip etmediği de ele alınmalıdır. AİHM içtihatlarında belirtildiği üzere, eğitim hakkına getirilen sınırlamalar hakkın özüne zarar verecek ve etkililiğini azaltacak nitelikte olmamalıdır (AİHM, *Mehmet Reşit Arslan ve Orhan Bingöl/ Türkiye*, B. No: 47121/06, 13988/07 ve 34750/07, 18/6/2019, para. 56). Nitekim Anayasa Mahkemesi de eğitim hakkına yönelik düzenlemelerin hakkın özünü zedeleyecek ve etkinliğinden yoksun bırakacak düzeyde olmaması gerektiğini vurgulamaktadır (AYM, *Özcan Özsoy*, B. No: 2014/5881, 15/2/2017, para. 23). Somut olayda ise Üniversite tarafından eğitime erişimin engellenmesi anlamına gelecek bir uygulama

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA
Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899
e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

Kurul İşleri ve Kararlar Birimi
Ayrıntılı Bilgi İçin:
Telefon No:

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

gerçekleştirilmediği, eğitimin veriliş biğimine ilişkin bir tercih yapıldığı değerlendirilmektedir. Diğer taraftan, muhatap tarafından yayımlanan ilanda eğitim sũrecinin yũz yũze yũrũtũleceđi hususunun açıkça belirtilmiş olduğu dikkate alındığında, bu bilgiye sahip olarak ileride online eğitim uygulamasına geğilir beklentisi ile kayıt yapılan bir programda yũz yũze eğitim uygulamasının yũrũtũlmesinin eğitim hakkının ȳzũne dokunmak suretiyle ayrımcılık olduğunu iddia etmenin tutarlı ve etik bir yaklaşım olmadığı değerlendirilmektedir. Őniversitenin online eğitim uygulamasının daha verimli sonuğlar doğurabileceği değerlendirmesini yapmak mũmkũn olmakla birlikte yukarıda belirtilen kapsamda muhatabın yũz yũze eğitim uygulanması yolundaki kararının eğitim hakkının ȳzũne dokunmak suretiyle ayrımcılığa sebebiyet vermesinden sȳz edilemeyecektir.

Yukarıda açıklanan mevzuat ve gerekçeler çerçevesinde çoğunluk gȳrũřũne iştirak edilememiştir.

e-imzalıdır

İsmailAYAZ
Kurul Őyesi

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Kurul Őyesi

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Kurul Őyesi

Bu belge, gũvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

Kurul İşleri ve Kararlar Birimi

Ayrıntılı Bilgi İçin:

Telefon No: